

• یادداشت •

• سید فرید موسوی •

واگذاری شرکت‌ها با استراتژی قدم به قدم

بحث‌هایی که اخیر در خصوص شستاب‌ه‌عنوان یک نهاد بزرگ مالی اقتصادی و زیرمجموعه سازمان تامین اجتماعی کشور شکل گرفته‌تنها مختص به این نهاد و سازمان تامین اجتماعی نیست و در بسیاری از صندوق‌های دیگر نیز شرایطی مشابه حاکم است گرچه نباید فراموش کرد که شستاب‌ه واسطه گستردگی نیازمند توجه بیشتر است. موضوع اساسی در مورد شستا در مسئله واگذاری شرکت‌های زیرمجموعه است که عمده آنها در قالب ردیون به صندوق واگذار شده که به عقیده برخی کارشناسان حتی می‌توان گفت این شرکت‌ها به صندوق تحمیل شده‌اند. با این شرایط صندوق مجبور شده به سمت بنگاه‌داری ناخواسته حرکت کند و حال که بحث واگذاری پیش آمده قیمت‌گذاری شرکت‌ها به دلیل شیوه اشتباه محاسبه و نیز انبوه مشکلات موجود در بدنه برخی بنگاه‌ها، بیش از میزان واقعی تعیین شده از این روچندان آماده واگذاری نیستند، بماند که بسیاری از همین شرکت‌ها نیز شرایط و قوانین و مراحل اداری لازم را برای واگذاری رعایت نکرده و انجام نداده‌اند. در واقع در یک جمع بندی کلی، عمده صندوق‌ها با این معضلات برای واگذاری صحیح و مناسب روبرو هستند با توجه به این شرایط لازم است ابتدا قبل از ورود به پروسه واگذاری یک درجه بندی مناسب برای شرکت‌های مذکور صورت گیرد، به ساختار مدیریتی هر یک از این شرکت‌ها توجه شود، ساختار مالی شرکت ها اصلاح شده و سپس اقدام به برنامه‌ریزی سطح به سطح برای واگذاری هر رده از شرکت‌ها کرد. از آنجا که نباید هر یک از شرکت‌های در دست واگذاری را مشابه یکدیگر قلمداد کرد؛ چرا که مشکلات و مسائلی خاص خود دارند از اینرو احتیاج داریم بایک مدیریت حساب‌شده برای واگذاری هر رده اقدام کنیم. صدور حکم واحد برای همه این شرکت‌ها کار اشتباهی است که باید به جد از انجام آن پرهیز کرد. واگذاری اکثریت شرکت‌هایی که امروز بار اصلی سودآوری مجموعه سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی را برعهده دارند آنهم در زمان کوتاه ممکن است به سرنوشت بدی منجر شود و مشکل هر یک از این بنگاه‌ها و نیز خود صندوق تامین اجتماعی را افزایش دهد. در واقع بهترین شیوه برای عبور از بحران حاضر در صندوق تامین اجتماعی واگذاری آگاهانه و اصلاح قدم به قدم است تا صندوق به جای بنگاه‌داری به سمت سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی حرکت کرده و از وضعیت فعلی رهایی یابد. در عین حال اگر حکمی واحد برای حل معضلات صندوق‌ها اجرا شود وضعیت قطعاً بدتر خواهد شد و با پیچیده‌تر کردن شرایط، خطرات بزرگ‌تری را به مجموعه‌های مذکور که تأثیری مهم بر سطح رفاه و تامین اجتماعی جامعه دارند تحمیل می‌کنند. حسب شرایط و تنوعاتی که هر یک از این شرکت‌ها دارند، نسخه‌های متفاوت و هوشمندانه‌ای لازم است تا با زمان‌بندی مناسب و مکفی از بحران فعلی عبور کرد.

عضو کمیسیون اقتصادی

• یادداشت •

• جعفر سبحانی •

ترس از خصوصی‌سازی

بزرگ‌ترین هلدینگ اقتصادی کشور با ۲۰۰ زیرمجموعه بزرگ اقتصادی و دارایی ۳۵۰ هزار میلیارد ریالی نیازمند اصلاحاتی است که اگر در مسیر درست انجام شود می‌تواند این مجموعه را به یکی از بازوهای قدرتمند اقتصاد کشور تبدیل کند. البته ضرورت چنین اصلاحاتی تنها محدود به شستا نمی‌شود و نمونه‌هایی از این دست شرکت‌های دولتی یا عمومی در اقتصاد ایران بسیاریند. بارزترین نمونه این ادعا شرکت ایران خودرو است. فارغ از اینکه در حال حاضر مدیریت اقتصاد دولتی با چالش‌های مختلفی مواجهه است، تجربه نشان داده دولت‌ها بنگاهداران خوبی نیستند و نمی‌توانند به خوبی از عهده مدیریت بنگاهی برآیند...

ادامه در صفحه ۱۰

تخصیص اعتبار ۵۰ هزار میلیارد تومانی دولت، ویژه طرح‌های اشتغال‌زایی

وزیر صنعت، معدن و تجارت از تخصیص اعتبار تسهیلاتی معادل ۵۰ هزار میلیارد تومان در سال جاری برای رونق بخش تولید در سال جاری خبر داد و گفت: «این میزان اعتبار به ایجاد تحول در این بخش و اشتغال کشور کمک بسزایی می‌کند و سبب تحقق مطلوب‌تر اهداف اقتصاد مقاومتی می‌شود.» به گزارش ایرنا، محمد شریعتمداری با بیان اینکه ۲۰ هزار میلیارد تومان از این مبلغ به طرح‌های اشتغال‌زایی در کشور اختصاص یافته، افزود: «از این میزان تسهیلات هزار میلیارد تومان برای بازسازی صنف‌های تولیدی و ۲۰ هزار میلیارد تومان هم جهت رونق تولید توزیع خواهد شد.»

۰۴ | کتینه نو

ویس‌شیر

سرمایه‌گذاری صندوق‌های بازنشستگی

واگذاری یا بی‌صاحب‌سازی؟!

«آتیه‌نو» چالش‌ها و ابیادهای خصوصی‌سازی و حذف تصدی گری بخش‌های دولتی و عمومی را در گفت و گو با فرداد دلیری، مهدی تقوی

حمیدرضا فولاد گر، سید تقی کبیری، محمدرضا پورابراهیمی و زهرا سعیدی مبار که بررسی می‌کند

مهدی تقوی: فراهم کردن شرایط برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی سیگنال‌های امیدوارکننده‌ای به سرمایه‌گذاران داخلی می‌دهد و اگر این روند ادامه داشته باشد می‌توان امیدوار بود که بخش خصوصی برای خرید شرکت‌های دولتی اقدام کند.

اصل ۴۴ قانون اساسی را در برمی‌گیرد. همچنین زمینه تحقق اهداف بسیار مهمی ازجمله سرعت یافتن روند رونق اقتصادی، توسعه کشور، اجرای عدالت اجتماعی، فقرزدایی و به‌طورکلی دست‌یابی به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله را فراهم می‌سازد؛ اما تحقق این اهداف یک شرط مهم دارد و آن‌هم واگذاری اصولی و منطقی و کارشناسی و شفاف و به دور از رانت‌بازی است.

■ شفافیت در واگذاری‌ها

یکی از مهم‌ترین اصولی که باید در مورد واگذاری شرکت‌های دولتی به‌صورت جدی موردتوجه قرار بگیرد، شفافیت در واگذاری است. موضوعی که در دولت‌های نهم و دهم به‌طور کارشناسان مغفول ماند و نتیجه‌اش شد بی‌صاحب‌سازی شرکت‌های دولتی. به‌طور کارشناسان برای دست‌یابی به شفافیت در واگذاری‌ها، باید قیمت‌گذاری سهام از طریق بورس انجام شود، فراخوان عمومی با اطلاع‌رسانی مناسب برای ترغیب و تشویق عموم به مشارکت و جلوگیری از ایجاد انحصار و رانت اطلاعاتی صورت پذیرد، برای تضمین

بازدهی مناسب سهام شرکت‌های مشمول واگذاری اصلاحات لازم در خصوص بازار، قیمت‌گذاری محصولات و مدیریت مناسب بر اساس قانون تجارت انجام شود، واگذاری سهام شرکت‌های مشمول طرح در قالب شرکت‌های مادر تخصصی و شرکت‌های زیرمجموعه با کارشناسی همه‌جانبه صورت گیرد و به‌منظور اصلاح مدیریت و افزایش بهره‌وری بنگاه‌های مشمول واگذاری با استفاده از ظرفیت‌های مدیریتی کشور،

اقدامات لازم برای جذب مدیران باتجربه، متخصص و کارآمد انجام پذیرد. عضو کمیسیون اقتصادی مجلس سید تقی کبیری، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس در این‌باره با بیان اینکه مهم‌ترین نکته در واگذاری شرکت‌های دولتی، کیفیت و نحوه اجرای اصل ۴۴ است به آتیه‌نو می‌گوید: «متأسفانه گاهی دیده می‌شود که در واگذاری‌ها اتفاقاتی از قبیل اینکه سازوکار واگذاری و افرادی که با آنها دادوستد انجام می‌شود، رخ می‌دهد که اصل واگذاری را زیر سؤال می‌برد. باید مشخص شود قیمتی که برای واگذاری‌ها تعیین می‌شود، واقع‌بینانه است و اگر به این امر توجه نشود، هدفی که برای اجرای اصل ۴۴ در نظر گرفته شده محقق نخواهد شد.»

■ اصلاح ساختار نهادهای مالی

یکی دیگر از مهم‌ترین الزامات برای انجام خصوصی‌سازی منطقی و موفق از نظر کارشناسان اصلاح ساختار

داده‌شده، فعالیت می‌کنند. این حقیقت که بخش‌هایی از صنعت کشور نیازمند تحول و نوسازی است بر کسی پوشیده نیست؛ بنابراین ضروری است که برنامه‌ای مدون برای کمک به توانمندسازی بخش خصوصی به اجرا گذاشته شود که البته در دولت یازدهم اقدامات مناسبی در این حوزه انجام‌شده و قاعدتاً در دولت دوازدهم استمرار خواهد داشت.

■ ایجاد فضای امن برای سرمایه‌گذاران

بهبود وضعیت فضای کسب‌وکار و ایجاد فضای امن برای سرمایه‌گذاری هم به‌طور کارشناسان یکی از مهم‌ترین الزامات حرکت در مسیر خصوصی‌سازی است. مهدی تقوی، استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی، در این‌باره با بیان اینکه، سرمایه‌گذاران واقعی تا زمانی که دورنمای اقتصادی را باثبات و امیدوارکننده تشخیص ندهند، علاقه‌ای به سرمایه‌گذاری و خرید شرکت‌های دولتی نخواهند داشت به آتیه‌نو می‌گوید: «یکی از اقدامات مناسب دولت یازدهم کاهش تنش‌های خارجی و به‌تبع آن کاهش التهابات اقتصادی در بازارهایی مانند ارز

بود، کنترل تورم افسارگسیخته و کنترل نوسانات مالی و فراهم کردن شرایط برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی سیگنال‌های امیدوارکننده‌ای به سرمایه‌گذاران داخلی می‌دهد و اگر این روند در دولت آینده هم ادامه داشته باشد می‌توان امیدوار بود که بخش خصوصی برای خرید شرکت‌های دولتی اقدام کند.»

حمیدرضا فولادگر، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس نیز در این‌باره با بیان اینکه بخش خصوصی واقعی

در کشور وجود دارد که در تولید و تجارت فعال است و اکثر فعالان آن نیز عملکرد موافی دارند، معتقد است: «بنا بود تعدادی از بنگاه‌های دولتی واگذار شود که در این حوزه بخش خصوصی واقعی یا ورود پیدا نکرد و یا به دلیل مشکلات و موانعی که با آن روبرو شد نتوانست به این موضوع ورود پیدا کند. یکی از کارهای عملی باید برای ورود بخش خصوصی واقعی انجام شود این است که ابتدا بنگاه‌های کوچک عرضه شود که بخش خصوصی توانایی خرید آن را داشته باشد و سپس بنگاه‌های بزرگ را به‌تدریج واگذار کرد.»

به‌طورکلی در سیاست‌های کلی اصل ۴۴ ویژگی‌هایی از قبیل محدودسازی دولت، رقیب‌سازی برای دولت توسط بخش غیردولتی، خصوصی‌سازی فعالیت‌های دولتی، انحصارزدایی از بازارها، گسترش تعاونی‌ها و تحول مفهومی به چشم می‌خورد و واگذاری ۸۰ درصد از سهام کارخانه‌ها و بنگاه‌های بزرگ دولتی مشمول صدر

• منصور اولی •

• روزنامه‌نگار •

یکی از مهم‌ترین تأکیدات رئیس‌جمهوری در دولت دوازدهم، واگذاری تصدی‌گری دولتی در بنگاه‌های زیرمجموعه به بخش خصوصی واقعی و پرهیز از بنگاهداری دولتی در حد امکان است. موضوعی که به اعتقاد کارشناسان در سال‌های قبل، به‌دلیل فراهم نبودن زیرساخت‌های مورد نیاز امکان انجام حرکت اساسی در این‌باره فراهم نبود؛ هرچند در این مدت هم تلاش‌های مهمی برای فراهم کردن زیرساخت‌ها برای این واگذاری‌ها انجام شد.

به‌طور کارشناسان برای انجام درست، اصولی و کارشناسی واگذاری بنگاه‌های دولتی به بخش خصوصی واقعی زیرساخت‌هایی لازم است و انجام درست خصوصی‌سازی الزاماتی دارد که در صورت رعایت نشدن با همان پدیده‌ای مواجه خواهیم شد که در دولت‌های نهم و دهم در اوج واگذاری‌ها شاهد بودیم و بعدها از بسیاری از کارشناسان از آن اقدامات به‌عنوان «بی‌صاحب‌سازی» بنگاه‌های دولتی نام بردند.

■ بخش خصوصی توانمند؛ اولین الزام

به اعتقاد کارشناسان اقتصادی یکی از مهم‌ترین و ابتدایی‌ترین الزامات حرکت عملی در راه واگذاری تصدی‌گری دولتی در بخش‌های اقتصادی مختلف، وجود بخش خصوصی توانمند است. در صورتی که بخش خصوصی واقعی توان و قدرت ورود به خرید بنگاه‌ها را نداشته باشد با

همان پدیده «خصولت‌ها» مواجه خواهیم شد که به‌طور کارشناسان پدیده‌ای مخرب‌تر از تصدی‌گری دولتی در اقتصاد است. فرداد دلیری، معاون توسعه سرمایه‌گذاری ایدرو در این‌باره معتقد است: «خصوصی‌سازی الزاماتی دارد که یکی از آنها توانمندسازی بخش خصوصی برای ورود به عرصه‌های موردنظر است. اگر انتظار داشته باشیم بدون توانمندسازی و ایجاد زمینه‌ها و بسترهای لازم بخش خصوصی به عرصه‌های مهم اقتصادی ورود کند، اشتباه است. این مسئله به‌ویژه در حوزه‌هایی که بسیار سرمایه‌بر یا بسیار پرریسک هستند یا فعالیت در آنها نیازمند تعاملات بین‌المللی گسترده است از درجه اهمیت بالاتری برخوردار می‌شود.» کارشناسان بر این باورند سازمان‌های توسعه‌ای بخشی از دولت هستند که یکی از مأموریت‌های آنها توانمندسازی بخش خصوصی است و با توجه به وظایف و مسئولیت‌هایی که طبق قانون اساسی درباره خصوصی‌سازی بر عهده دولت قرار

یکشنبه ۵ شهریور ۱۳۹۶ ● شماره صد و هفده

A T I V E H N O